

„Novi čas“

NOVI ČAS

List stane

za celo leto . . . . 4 K
za manj premožne 3 „
v Nemčijo . . . . 5 „
posamezne številke 8 v
Oglasi po dogovoru.

haja vsak petek ob
uri dopoldne. Ured-
ništvo in upravnništvo je
Gospodski ulici št. 6,
drugo dvorišče.

tev. 19.

V Gorici, 10. maja 1912.

Leto III.

Na Dunaj k evhari- stičnemu kongresu!

Slovenski odsek odbora za prireditve
manja k evharističnemu svetovnemu
kongresu na Dunaju je sklenil v seji dne
t. m. pod predsedstvom Nj.
revzvišenosti kneza in nad-
kofa sporočiti slavnemu občinstvu in
preč. duhovščini ta-le navodila:

1. Kje in kdaj se je treba priglasiti?

Kdor se hoče udeležiti kongresa na Du-
aju, naj se priglasí pri domačem dušnem
astirju in naj plača pristopnino, ki je tro-
a: K 10 ali K 6 ali K 2. Kdor plača K 6
imel iste ugodnosti kakor tisti, ki plača
10, le poročila ne dobi, ki bo v nem-
em jeziku pisano. Kdor plača le K 2
imel pristop k vsem prireditvam kon-
resa e n e g a dne, ki si ga sam poljubno
oloči. Priglasiti se je treba **najkasneje do**
10. junija, da bo mogoče dobiti na Dunaju
otrebna stanovanja. Tudi v Gorici naj se
si priglasijo pri gg. župnikih.

2. Častiti duhovščini.

Častita duhovščina dobi te dni vpiso-
alne pole. Te pole je treba natančno na-
polniti. Določiti treba dneve, katere se ho-
e kdo udeležiti in to zlasti za slučaj, da
plača le 2 K. Na prijave brez hkratu pla-
ane pristopnine se ne sme ozirati. — V
Opombi naj se označi r a z r e d, v kate-
em se hoče kdo voziti po železnici. Na
oncu se seštejejo ženske in moški. Pola
e pošlje preč. g. dekanu, ki na posebni
oli dožene, koliko moških in žensk se
deleži kongresa iz celega dekanata. Vse
ole skupaj pošlje potem g. dekan na preč.
rdinariat, od koder se odpošljejo na Du-
aj. Denar za pristopnice se pošlje na Du-
aj po položnicah. Na teh položnicah bo
teba še enkrat označiti vrsto in število
ristopnin. Po prejemu denarja, bo dunaj-
ka centrala doposlala dotično število pri-
topnic, ki so hkratu legitimacije za zniž-
o vožnjo po železnici na Dunaj in nazaj.

Častita duhovščina je naprošena, naj
udstvu v cerkvi in na shodih razlaga veli-
i pomen tega svetovnega kongresa. Do

zdaj je bilo že 22 takih kongresov, in sicer
v najslavnejših krajih na pr. v Jeruzalemu,
Rimu, Madridu itd. Človeštvo hoče na teh
kongresih javno izpovedati svojo vero v
pričujočnost Gospodovo. Poživiti hočemo
med ljudstvom versko prepričanje. Poseben
namen je pokazati pred vsem svetom, da
je naša cerkev katoliška t. j. za vse nardo-
de. S temi kongresi hoče sv. cerkev tudi
pobratiti razne narodnosti. Ti kongresi so
nekak praznik za vsa katoliška društva.
Letošnji kongres pa ima še zgodovinski
pomen, kakor smo že v listih naznanili.

3. Vspored.

V t o r e k dne 10. sept. pop. prihod
in sprejem papeževnega legata.

V s r e d o dne 11. sept. od 5. do 7.
popoldne v stolnici sv. Štefana prvo
slovesno zborovanje.

V č e t r t e k dne 12. sept. od 10.
do 12. predp. in od 2.—4. popol. posveto-
vanja odsekov v raznih cerkvah in pro-
storih. Od 5.—7. zvečer drugo slovesno
zborovanje v stolnici.

Prav tako bo tudi v p e t e k dne 13.
sept. od 10.—12. predp. in od 2.—4. pop.
posvetovanje odsekov in od 5.—7. zvečer
tretje slovesno zborovanje.

V s o b o t o dne 14. sept. slovesno
zborovanje od 11. do 1. Popoldne spo-
vedovanje.

V n e d e l j o dne 15. sept. od 10.—1.
slovesna procesija z Najsvetejšim iz stol-
nice sv. Štefana do dvora, tam sv. maša in
blagoslov in potem vrnitev v stolnico. Vse
dni od 12.—15. sept. bodo po vseh dunaj-
skih cerkvah sv. maše in obhajanje verni-
kov. V Stolnici sv. Štefana bo vsaki dan
ob 8. uri pontifikalna maša.

Neposredno pred evharističnim kon-
gresom bo od 6.—10. sept. na Dunaju kate-
hetski kongres. Razstava za cerkveno
umetnost se otvori dne 7. sept. ob 11. uri.
Vsi, ki bodo imeli pristopnico za evharisti-
čni kongres, bodo imeli v to razstavo vsa-
ki dan od 9. predp. do 5. pop. brezplačen
pristop.

Ves čas evharističnega kongresa od
12.—15. sept. bo Najsvetejši Zakrament

razpostavljen v votivni cerkvi in v cerkvi
salezijank.

Za posvetovanja nenemških narodov
so določene posebne cerkve in prostori.
**Za Slovence je določena frančiškanska
cerkev blizu stolnice.** Po kongresu prire-
dijo Dunajčani zlet v Marijocelje.

Posebne vsprede dobimo na Dunaju.

4. Razne ugodnosti.

Vsi, ki se udeležijo evharističnega
kongresa, dobijo pravico do znižane cene
na železnici. Kdor se bo n. pr. vozil z dr-
žavno železnico iz Gorice na Dunaj (čez
postajo Amstetten) v III. razredu osebne
vlakla, bo plačal za tja in nazaj polovično
ceno t. j. 20 K, v III. razredu brzovlakla za
tja in nazaj 24 K. Polovični listek I. in II.
razreda brzovlakla bo veljal tudi za vož-
njo v istih razredih osebne vlakla; celi
listek za I. in II. razred osebne vlakla bo
veljal tudi za vožnjo z brzovlakom v istih
razredih. Te znižane cene bodo veljale za
čas od 5. do 22. sept. t. l. Ako se oglasi iz
naše nadškofije zadostno število, naročimo
poseben vlak in v tem slučaju bodo cene
še nižje. Upanje je tudi, da dobimo na Du-
naju stanovanje prav po ceni. O tem bomo
še poročali, da bo vsakdo natančno vedel
koliko denarja mora vzeti seboj.

Razen te ugodnosti daje pristopnica
brezplačen vstop k raznim razstavam in
muzejem na Dunaju na pr. k razstavi cer-
kvene umetnosti, v dvorni muzej za umet-
nost in zgodovino, v prirodoznanski dvor-
ni muzej, v knežjo Lichtensteinovo galerijo
slik, v zgodovinski muzej za umetnost in
industrijo, v menažerijo v Schönbrunn, v
vojaški arsenal in muzej, v zakladnico naj-
višje cesarske hiše itd. Cesarsko grobišče
v kapucinski cerkvi bo dne 13. in 14. sept.
za udeležence odprto.

5. Mi hočemo iti!

Čast najsvetejšega Zakramenta zahte-
va, da se vsi narodi iz cele avstroogrške
države udeležijo te redke slovesnosti. Pri-
družiti se moramo torej v kar največjem
število tudi mi goriški Slovenci. Začnimo
nemudoma s potrebno agitacijo tudi v go-
riški nadškofiji!

Pred novo Avstrijo.

Zadnje zasedanje delegacij je bilo velevažno. Vse nam kaže, da se bližamo važnim in resnim časom za Avstrijo. Bili so še pred kratkim časi, ko so edino naši poslanci, pred vsemi dr. Krek in dr. Šusteršič povdariali, da se moramo Slovenci združiti s Hrvati. Ta dva naroda naj tvorita skupno jugoslovansko državo s svojim državnim zborom, toda pod habsburškim žezlom. To bi bil trializem. Dolgo časa so naši poslanci bili osamljeni. V zadnjem zasedanju delegacij se je pa trializmu upiral edino le še skupni finančni minister Bilinski, ki stoji v službi Mažarov. V Avstrijski delegaciji ni bilo moža, ki bi bil zavračal to veliko jugoslovansko misel.

Poleg dr. Šusteršiča je imel najznamenitejši govor češki knez Švarcenberg. Njegov govor je velevažen že radi tega, ker je knez Švarcenberg v najvišjih krogih zelo čislán. Dejal je, da Avstrija v sedanji obliki se ne more razvijati. Velika nevarnost je, da izgubi Avstrija zaupanje Jugoslovánov. Avstrijo je treba preosnovati na triališki podlagi. Že sedaj sta Bosna in Hercegovina ločeni od Avstro-Ogrske. Ta ločitev je slaba. Bosne Ogróm nesmemo dati. Zato je edino rešilno, združiti vse jugoslovanske dežele v enotno državo. Knez Švarcenberg kakor tudi nekateri drugi govorniki so namigavali, naj bi se Avstrija preosnovala v zvezo narodov ali držav, kakor je n. pr. Švica, Zed. države ameriške, Nenciija in zadnji čas Anglija.

Pa to še ni dosti! Nemci so doslej strupeno nasprotovali zedinjeniu Jugoslovánov. Zadnji čas pa je glasilo štaierskih Nemcev »Tagespost«, ki nam je bila najbolj sovražna, začela pisati, da s ponemčevanjem Slovencev Nemci ne dosežejo nič. Še večje važnosti pa je iziava tega lista, ki piše, da je treba računati s trializmom, ki bo gotovo boljši ko dosedanje razmere.

S tem so se tudi Nemci postavili na naše stališče. Vsi gotovo niso zato, ampak zadovoljni smo lahko, da se sploh dobe nemški listi, ki to vprašanje upoštevajo. Pred kratkim časom so se norčevali iz njega.

Kaj pa liberalci? Kakor bi jih ne bilo. Živa duša se za nje ne zmeni. Hrvaški liberalci bi celo radi to prepredili s pomočjo Ogróv. V Avstriji pa naših liberalcev ne upoštevaj nihče, čeprav z napadi na naše poslance tudi tukaj hočejo škodovati jugoslovanski misli.

Iz povedanega je razvidno, da gremo v Avstriji nasproti novim časom. Morda ne poide lahko: toda naša dolžnost je, da naše ljudstvo na te velike reči pripravimo.

Zadnji pastir v naših planinah se mora zavedati, da nam bodo novi časi prinesli novo Avstrijo in s tem boljšo bodočnost Slovincem.

Po tej poti.

V Komnu se je v nedeljo in pondeljek vršil prekrasno uspeli poučni tečaj. Izvršil se je tako sijajno, da so vsi prijatelji ljud-

stva presenečeni, nasprotniki pa onemeli. Tečaj se je vršil tako le: V nedeljo dopoldne je dr. Krek imel dvoje predavanj, prvo o liberalizmu, drugo o socializmu. Marsikom navzočih so se odprle oči ta dan. Dr. Krek — kaj bi ga hvalil — je popolnoma jasno in določno orisal namene liberalstva in rdečega socializma. Popoldne je posl. F o n imel zanimivo predavanje o agrarni politiki, ali po domače o kmečkem vprašanju. Poljudno je razložil glavne slabe strani kmetove in sredstva za pomoč. Za njim je dr. Breceelj razlagal ljudstvu, kako naj skrbi za svoje zdravje. Podlaga zdravju je redno, pošteno življenje. — Po predavanjih se je vršila mala veselica, pri kateri so nastopali izurjeni tamburaši ter moški, mešani in ženski pevski zbor prav lepo. Dve deklici sta nastopili z ljubkimi samospevi. Bil je lep užitek za vse. Zvečer pa je predaval Fr. Kremžar o alkoholizmu s pomočjo skjoptiških slik.

Od zjutraj pa do poznega večera je dvorana bila natlačena ljudstva, posebno mladine. Pri tečaju je bilo v nedeljo navzočih 400—500 ljudi. Toliko zanimanja nismo opazili za poduk še nikjer v tej meri.

Drugi dan je bila udeležba seveda manjša. Bilo je do 100 udeležencev, kar je še vedno lepo število. Prvi je govoril Fr. Kremžar o podlagi naših društev, nakar je nastopil č. g. župnik Janez Kalan iz Ljubliane, ki je povdarial važnost verskega življenja za naš narod. Silno je vplival ta govor na vse navzoče. Resnica, brez verskega življenja je vse naše delo zaman.

Nato je velč. g. dekan I. Valentinčič zaključil prelepo uspeli tečaj, želeč božjega blagoslova na posejano zrnje. K sklepu je č. g. vikar Švara priporočal še »Bogoljub« in »Novi Čas«, nakar se je takoj oglasilo za oba lista nekaj naročnikov.

S tečajem se je otvorila nova društvena dvorana v župnijskem gospodarskem noslonju. Lenše se otvoritev ni mogla proslaviti, kakor s tečajem. Pa tudi tečaj bi bil brez te dvorane težko mogoč. Zato gre iskrena zahvala velč. g. dekanu, ki je vse tako lepo uredil. Dvorana je silno praktično urejena in služi za vzgled tudi za druge kraje.

Tudi tečaj je bil lepo pripravljen. Fantje in mošje so prišli od vseh strani, vse komenske občine so bile zastopane in tudi nekaj sežanskih. Čast gospodom, ki so se trudili za tečaj!

Nam pa in vsem drugimi naj bo tečaj v Komnu opomin, da homo le po tej poti napreduje. Poduk ljudstva, organizacija, živa beseda, stik z ljudstvom in požrtvovalnost — le to more roditi uspehe. Bog blagoslovi naše deló!

Vojna med Italijo in Turčijo.

Lahi poročajo o novih zmagah v Tripolitaniji. Dne 2. t. m. ob 4h zjutraj je laški general Raisoli napadel kraj Lebdo, ki so jo branili številni Turki. Ob 1/27 so Lahi

zasedli Lebdo. Turki in Arabci so izgubili 400 mož, Lahi pa le 8 mrtvih in 57 ranjenih. Nam se zdi, da je ta številka prenizka.

Lahi zasedli otok Rodos. Medtem ko so Lahi pret. petek še uradno trdili, da imniti na misel ne pride, zasedati otok Rodos, so ga že v soboto zasedli. Otok Rodos leži v Egejskem morju ter pripada turškemu cesarstvu. Prebivalcev ima 30 tisoč. Obojih na Rodosu poročajo Lahi: Podadmiral Viale je odposlal z datumom 4. majnika popoldne sledečo brzojavko: »Odposlal sem parlamentarja, da pozove guvernerja, da naj se uda. Guverner je izjavil, da se ne more braniti in zato s protestom odlaga vodstvo poslov. Turška posadka se je umaknila na malo planoto Sneita, ki so jo naše vojne ladje obstreljevale, a streljanje smo kmalu prekinili. — General Ameglio je pa brzojavil 4. t. m. zvečer: Popoldne ob dveh smo izkrcali vse naše vojaške in vojne priprave, ki so bile namenjene za zasedbo Rodosa. Izkrcevanje smo pričeli ob štirih zjutraj. Ob dveh popoldne so se pričeli boji. Sovražnik je bil prisiljen, da se je umaknil proti mestu Rodos. Ob sedmih zvečer sem ukazal vojakom, da so se pol ure od Rodosa ustavili. Imamo pet ranjencev, med njimi sta dva vojaka nevarno ranjena. Sovražnikove izgube niso znane, a sodimo, da morajo biti velike. Vjeli smo 50 sovražnikov. —

Druga laško poročilo z dne 5. t. m. pa se glasi: 3000 mož močan sovražnik je bil odbit in potisnjen do mestnega zidu. Ponoči se je sovražnik razdelil v male čete, ki so šle v notranost otoka. Mi smo imeli sedem ranjencev, Turki 23 mrtvih, 48 ranjencev, 47 Turkov je bilo vietih. Danes se je izvršila predaia otoka. Prebivalstvo je naše čete prijazno pozdravilo.

Na Rodos so Lahi poslali 10.000 mož, med temi 5000 iz Tripolitanije. Po laških poročilih se je turška posadka že udala.

Kako pa poročajo Turki. Radi popolnosti priobčujemo turško poročilo o zadnjih bojih na Rodosu. Poročilo se glasi:

Vali iz Smirne poroča, da so turške čete zagnale Italijane na Rodosu nazaj in ujele 1000 Italijanov. Kakor se čuje, so imeli Italijani znatno število — baje okolu 1000 — mrtvih in ranjenih. Tudi druga poročila pravijo, iz Carigrada, da je guverner Rodosa poslal notranjemu ministru v Carigradu sledečo brzojavko: »Ujeli smo 1000 Italijanov. Italijani so se pričeli vkravati na ladje.« To je naznanil tudi predsednik turške zbornice zbornici z dostavkom, da so se laške boine ladje že oddalile od Rodosa. Zbornica je to poročilo sprejela z velikim navdušenjem.

Ta vest je že sama na sebi precej neverjetna. V resnici se doslej še od nobene strani ne potrjuje in Lahi jo odločno taje.

Po svetu.

Pri dunajskih občinskih volitvah pret. petek so zopet zmagali kršč. socialci. Krščanski socialci je dobil 730 glasov, judovski liberalci pa 640. Sedaj imajo krščanski

socialci 132, liberalci 20 in socialisti 10 mandatov. Poleg tega sta v obč. 2 kršč. socialna odpadnika.

Hrvaški poslanci nam sorodne Stranke Prava so 8. t. m. imeli posvetovanje v Opatiji. Izrekli so Hrvaško-slovenskemu klubu pod vodstvom dr. Susteršiča zahvalo, da se je klub pred najvišjimi krogi v državi postavil za hrvaške pravice. — V našem državnem zboru so se 7. t. m. nemški in socialistički poslanci tako psovali med seboj, da je to sramota za cel parlament. Državni zbor razpravlja o zakonu za uradnike. **Na Ogrskem** krpucajo sedaj volivno reformo, ki bo prav mažarska. Vseh volivcev bo kak poltretji milijon. Splošna in enaka ter tajna volitev se uvede le za mesta in delavske kraje. Na kmetih ostane kakor doslej. Kmet bo še dalje suženj magnatov. To je v prvi vrsti naperjeno zoper druge narode. — **Na Francoskem** so se vršile po celi državi občinske volitve. Udeležili so se jih tudi katoličani. Posebnih uspehov doslej še niso dosegli. — **V Belgiji** bodo volitve za državni zbor 2. junija. Pri teh volitvah se bo šlo, ali ostanejo na krmilu katoličani, ki so deželo dvignili, ali pa zmagajo socialisti in svobodomisleci, ki hočejo vladati po francosko.

Listek.

Slovenska naselbina v južni Rusiji.

(Dalje.)

Posebno všeč mu je mladeniška organizacija, Marijine družbe in izobraževalna društva.

»Slovenci zelo napredujejo. Vsega tega ni bilo, ko sem odhajal iz domovine«.

Zelo navdušen je bil za Slov. Ljudsko Stranko.

»Povejte doma,« mi je naročal, »da sem tudi jaz član tega 'občestva', da popolnoma soglašam z njenimi načeli. Rad bi sodeloval, pa ne morem, ko sem tako daleč od doma.«

Mož se je razvnel čimdalje bolj; prešel je v osebnosti. Nekaj mu pa ni šlo v glavo, da se namreč dobe listi, ki pišejo proti veri in verskim odredbam.

»Saj imamo tudi pri nas v Vladikavkazu mnogo časopisov, pa nikdar noben list ne zabavlja čez vero, ne čez pravoslavno, ker bi sicer imel opraviti s sodnijo, ne čez katoliško, protestantsko ali mohamedansko.«

Pripovedoval mi je, koliko pisem je dobil svojčas iz domovine, pa tudi iz Amerike, ko je g. Stiasny pisal o njem v Kalendarju. Nekateri so ga prosili, naj jim pošlje kako razglednico; drugi so ga izpraševali, kakšna je zemlja ob Kavkazu, kakšen zaslužek, bi jim li ne kazalo, da se preselijo v Rusijo, mesto v Ameriko. Celo leto ni bilo miru.

»Odgovoril sem malokdaj; če sem pa odpisal komu, sem mu odsvetoval.«

»Vi torej sami mislite, da bi ne kazalo Slovincem, izseljevati se v Rusijo? Ni tukajšnja zemlja rodovitna?«

Resno mi odgovori: »Ljubo doma, kdor ga ima; boljši v domovini suh kruh, kot v tujini pečenka. Ne morem se pritoževati, da mi česa primanjkuje, imamo že toliko, da pošteno izhajamo; toda koliko sem se trudil in mučil, da sem si z delom svojih rok kaj prislužil! Tega dela ne priročim nikomur. Ravno včeraj sem bil star 64 let, pa sem že ves siv in tudi telesne moči me že zapuščajo. Še te-le otročiče bi rad spravil h kruhu, potem pa rad umrjem.« — Tolažil sem ga, da je še čvrst, da lahko še učaka pozno starost, pa mi je odkimaval.

»Kako ste pa zašli tako daleč od domovine? Saj pred Vami ni bilo nikogar v teh krajih,« sem ga izpraševal.

Pripovedoval mi je zgodbo svojega življenja.

»Doma sem iz Beneške Slovenije. Zibelka mi je tekla v Drenkiji pri Sv. Lenartu, blizu goriske meje. Kakor mi pišejo sorodniki, hodijo sedaj na kolodvor pri Sv. Luciji poleg Tolmna. Odtod je še dve uri pespoti do mojega rojstnega kraja, po stezah čez hribe. (Kakor nam poročajo od meje, je g. Matej Rutar doma iz vasice Brezje, fara Drenkija. K maši hodijo k sv. Stoblenku, ki je podružnica Drenkije. — Brezje je oddaljeno od Voč 2 uri, od Fonov eno uro, od meje le pol ure. Starejši sosedje to in onstran meje se še dobro spominjajo »Pircovega Matevza«, kakor so po domače rekli g. Matevžu Rutarju.) V tako goratih krajih se nismo mogli preživljati. Zato sem že v mladosti začel krošnariti. Prehodil sem Goriško, Kranjsko in Stajersko. V Ljubljani sem se mudil večkrat. Prodajal sem podobe, zrcala, glavničke, žveplenke in drugo drobnjav. Ni bilo mnogo zaslužka, godilo se mi je pa vendarle dobro; posebno podobe so mi donšale mnogo dobička. Dobro se še spominjam na Konjice; tam so mi vzeli vso krošnjo. Bil sem revež na cesti, daleč od doma, v žepu sem imel samo 27 krajcarjev.«

»Kako ste si pa pomagali v tej stiski?« ga prekinem radovedno.

»Kupil sem si za 20 novičev žveplenk, prodal sem jih po hišah za trikratno vsoto, in ko sem prikrošnaril v Ljubljano, sem imel v žepu že pet goldinarjev. Ravno tedaj so prišle z Dunaja naročene podobe; hodil sem z njimi po svetu in godilo se mi je izvrstno. S Stajerskega sem priromal na Dunaj, odtod na Moravsko, v Galicijo, in sam ne vem, kdaj, sem se znašel v Varšavi. Več mesecev sem ostal med Poljaki, da sem se dobro naučil govoriti po poljski. Nekega dne zaidem med ruske vojake. Govorili so jezik, ki ga dotlej še nisem slišal; ugajal mi je, ker je prav podoben hrvaškemu. Ostal sem pri njih, da sem se od njih naučil ruščine. Tedaj mi je bila odprta vsa Rusija. Krošnaril sem po celi Rusiji, dokler nisem zašel v Vladikavkaz. Tukajšnja pokrajina mi je zelo ugajala, ker je tako podobna moji domovini. Na eni strani širna ravan, na drugi pa visoke gore. Kakor

sem doma gledal na Alpe, gledam tukaj na Kavkaz, in kakor ima Triglav snežno glavo, jo ima tudi Kazbek. Podnebje ni prevroče, polje, tako so mi zatrjevali, je rodovitno. Prihrani sem si nekaj denarja, krosnje sem se pa naveličal. Zemlja je bila takrat prav poceni. Od lahkoživca sem kupil veliko posestvo. Naredila sva pogodbo. Kupil sem prav ugodno, toda kaj, ko so ljudje tako malo poštini. Prejšnji gospodar je isto posestvo malo prej prodal za drugemu. Tožili smo se; od kupljenega posestva mi je ostala samo polovica, 60 desjatin (= 60 hektarov), toda vesel sem bil, da se mi je izteklo še tako posreči. Sel sem domov v Benecijo, da sem se oženil. Kusi ne bi maral za nobeno ceno. Katoliške vere hočem ostati sam, pa tudi moji otroci morajo biti katoliški; po ruski postavi pa bi morali biti otroci pravoslavni, ce je mati pravoslavna. Privabil sem za seboj še druge rojake. Delali smo noč in dan. Zgradili smo sredi ravnine novo selo: huse, hleve, gospodarska poslopja; zasadili smo sadne vrtove; zemljo, ki je bila dotlej pusta, smo skrbno obdelali; sedaj smo, hvala Bogu, tonko premožni, da nam ni hudega.«

»Kako že imenujete svojo naselbino?« prekinem vnovic njegovo zgodbo.

»Italijanski hutor, tako ji pravimo. Ruska beseda 'hutor' je toliko kot pristava, 'italijansko' pa imenujemo naselbino, ker smo laski podaniki. Jaz sem bil sicer rojen, ko je bila Benecija še avstrijska; pozneje pa sem postal laski državljan. Nasa kolonija je oddaljena odtod sedem verst, poldrugo uro. Kroginkrog nas so same naselbine. Ti kraji so bili namreč svojčas zelo slabo naseljeni. Ruska vlada je dala naselnikom zemljo prav poceni ter nas je povsod podpirala; oprostila nas je večjih davkov; samo da nam ne zastara pravica, smo morali plačevati majhen zemljiški davek. Izpočetka sem plačeval za 60 desjatin 1 rubelj 20 kopejk, dve kopejki od desjatine; sedaj plačujem že 15 rubljev zemljiškega davka, 25 kopejk od desjatine. Kaj je to v primeri z Vašimi davki!«

»Pa bi vendar šli radi v domovino?« ugovarjam.

»Rad bi šel, seveda. Toda ne morem, ko imam tolikšno posestvo. Lotila se me je že včasih izkušnja, da bi vse skupaj prodal in se preselil v domovino; pa kaj bi počel doma, ko se še domačini ne morejo preživljati?«

Starejša hči nama je že davno prinesla obilno posodo čaja. Kava na Ruskem ni v navadi, čaj pa pijejo ob vsakem dnevnem času, velike množine, toda brez ruma. Skrbna hči je prinesla še skuhanih jajc, kruha in medu.

»Kar poslužite se«, mi je prigovarjal Rutar; »kosilo je v teh krajih šele ob dveh ali treh popoldne.«

»Imate veliko družino?« ga vprašam dalje.

»Sem drugič oženjen,« mi pripoveduje; »z ženo in vsemi otroki nas je šestnajst. Prva žena mi je umrla pred 15 leti. Otroci prvega zakona so že vsi dorasli.

Najstarejša sinova sta že samostojna kamnoseka; saj ste brali na naši tabli: mramor naja masterskaja. Najstarejša hči, ki nama streže, je omožena; njen mož je mestni uradnik. Zet je ljubezniv, se prav dobro

razunemo. Stanuje pri meni; oni-le sobi sta njegovi.«

»Sin Franc pa je bogoslovec. Če Bog da srečo, v treh letih bo pel novo mašo. V Vladikavkazu še ni bilo takega dogod-

ka. Neizrečeno bom vesel, če bo moj sin prvi tukajšnji novomašnik.«

Lice mu je žarelo veselja; videl sem, da je mož globoko veren in da odkritosrčno spoštuje duhovski stan.

Ljstek.

Junaštvo in zvestoba.

Nemški spisal: JOŽEF SPILLMANN D. J.

(Dalje.)

„Bastian, ti si tepec!“ nagovoril je zdaj drugi orožnik svojega tovariša, ki je govoril do sedaj. „Tega o postelji ti ni bilo treba nič praviti. Glejte, gospod potnik, vi ste sumljiv: prvič, ker ste sploh sumljiv; drugič, ker je vsaka oseba posebe sumljiva, ki hoče leči v posteljo gospoda komisarja; tretjič, ker ste osumljeni, da ste pristaš stare vlade. Uvidite pač zdaj, da ste sumljiv? Zato morate takoj z nama pred gospoda komisarja, da odgovorite na ta podobna vprašanja.“

Kaj sem hotel? Šel sem tedaj za orožnikoma dol v pivsko sobo. Tu je sedel pri dobro založeni mizi nadkomisar s svojima tovarišema in kakor trlica suhim, škilastim človekom — šolskim učiteljem, ki je bil zatožil starega župnika. Na prvi pogled sem videl, da so bili že do dva dobra napiti in sklenil sem, da nastopim drzno in jih tako ostrašim.

„Hm,“ sem rekel „gospodje komisarji se ne zapuste. Če bi krepostni Robspier, oča naše države, to videl.“

„Ste-li jakobinec? je zaklical učitelj, in od strahu so mu padle vilice iz rok.

„Nisem prav neznan v klubu prijateljev ustave v Parizu. Poznam njegove najodličnejše voditelje in oni poznajo mene. Ponašam se, da sem govoril v klubu govor, ki je najbolj raznetil duhove. Klub pošilja člane, ki so najbolj zaupni, v pokrajine, da se prepriča, kako delujejo podložni klubi in kako razpoloženje vlada med ljudstvom. Če bom prihodnjič spet govoril v klubu, ne bom mogel nič dobrega poročati o komisarijih iz Besansona.“

„Oh!“ je zastokal nadkomisar in je od strahu prevrnil svojo kupico burgundca.

„Ne bom mogel,“ sem ponovil. „Klub seveda želi, da se odstranijo duhovni, ki nočejo prišeči na novo ustavo; toda to se ne sme zgoditi tako surovo, kakor sem danes videl tukaj. Tako postopaj sveto stvar svobode premalo prosvetljenemu ljudstvu le pristudi. Radi tega se boste še zagovarjali!“

Zadnje besede sem govoril z gromkim glasom in vsem trem z učiteljem vred so se začele tresti hlače od strahu. Taki ustneži so redkokdaj pogumni, in pasti pri vsemogočnih jakobincih v nemilost je bilo zanjé toliko, kakor da bi izgubili pernate klobuke in trobojne pasove.

„To še ni vse,“ sem nadaljeval. Komisarso oblast ste hoteli zlorabiti v to, da bi se polastili sobe potnika, ki je prekrbljen z najboljšimi listinami. Sramotno zlorabljenje javne oblasti, ki so vam jo podelili v imenu svobode in enakosti! Kaj poreče „strogi“ Robspier, kaj „krepostni“ Pesion, če povem to v jakobinskem klubu?“

To je pomagalo. Začeli so jecljati o svoji dobri volji; opravičevali so se, da se je širil nek glas o meni, češ da sem pristaš stare ustave; prosili so me oproščenja; zahtevali so, naj goštvujem z njimi, le obljubim naj jim, da v Parizu nič ne povem o njih zmoti. Rekel sem, da se pri odhodu z njimi pobratim,

ko se prepričam o resničnosti njih mišljenja, svoje poročilo jakobincem pa si bom še premislil.

Hoteli so me prisiliti, da bi sedel k njihovi mizi. Meni pa se le gabilo biti v taki družbi in odtegnil sem se s hladno opazko, češ pravi prijatelj domovine ni prijatelj takih gostij. S tem sem odšel v svojo sobo nazaj.

Mali debeli gostilničar, ki je v ozadju pivske sobe gledal in poslušal, šel je za mano in ko je zaprl sobina vrata za sabo, namuzal se je in rekel: „To ste izvrstno napravili! Če pa res niste odposlanec jakobincev, vam svetujem, da odpotujete jutri na vse zgodaj. Komisarji bi se lahko domislili, da bi zahtevali od vas pismenega izpričevala, ko se jim v spanju izkadi vinska megla. In hočete zdaj res leči spat brez večerje?“

Spomnil sem se pečene gosi, ki je ležala pred komisarji na mizi in tako prijetno dišala, in rekel sem si, da sem danes zaslužil dober grizljaj in kozarec. Zato sem si privoščil na račun gospodov komisarjev prav čedno večerjo in sem zraven spil steklenico burgundca, ki me je tako ogrel, kakor kuhano vino, ki sem je bil prej naročil.

Rano zjutraj, ko se je šele daniilo, zbudil me je gostilničar, kakor sem mu bil ukazal, in je rekel, da je moj konj v hlevu že osedlan. Pri zajutruku sem ga prosil, naj gre brž po učitelja.

„Ta pa še globoko tiči v pernicah kakor komisarji; sinoči so še čvrsto nadaljevali pitje, da bi pregnali strah, ki ste ga jim spravil v kosti. Pa še nekaj! Res so se domislili, da je treba zahtevati od vas pismenega potrdila, da so vas v resnici poslali jakobinci. In gorje vam, če tega ne morete pokazati!“

„Že dobro,“ sem rekel in mirno dalje zajutrkoval. Priključite mi učitelja iz postelje! V desetih minutah mora biti tu.“

Res je bil nesrečni človek kmalu na mestu, seve le napol v zavesti. Ukazal sem mu, da me mora takoj spremljati do Labiseja; medpotoma mu izporočim važno skrivnost in dam nekó navodilo. Hotel se je sicer izgovarjati, a rekel sem mu tako odločno, da ne morem izgubiti niti minute in da bo izvedel še to uro zakaj. Strahopetnež je tedaj odcapljal poleg mojega konja, četudi je padal mrzel dež.

Ko jo pot po dobrem četrto ure dospela iz strnišč v gost gozdič, skočil sem brž iz sedla in sem zgrabil malovrednega ovaduha svojega očetovskega dobrotnika za vrat. Od strahu je zakričal in padel na kolena: „Ne umorite me!“

„Mi ne pade v glavo — hudič bo tvojo Judežovo dušo zadosti zgodaj pobral. A skrivnost sem ti obljubil in navodilo. Skrivnost si deloma že uganil, namreč, da nisem jakobinec. Sicer pa sinoči tega tudi nisem rekel. Ne, jaz sem pošten Švicar, ki se zgraža nad spako, ki so jo napravili jakobinci iz svobode. Moje naročilo pa je vzgojno, tako, kakor ga dajáš ti dečakom, če se slabo obnašajo.“

S tem sem izrul iz tal travnato gručo in jo potisnil človeku v usta, da bi morda ne privabil nepotrebnih gledavcev s svojim kričanjem, ter sem ga jel z jezdarskim bičem obdelovati po zadnji plati, dokler se mi ni utrudila roka.

„Tako,“ sem rekel, tukaj si pokusil mrvico tega, kar si zaslužil. Zdaj mi pozdravi gospode komisarje! Da pa pozdrav ne dospe prezgodaj, te hočem nekoliko privezati za ta-le drev.“

Privezal sem ga tedaj za bukev ob potu. Potem sem se vzel v sedlo in naglo odjezdil dalje; bil je zame skrajni čas, da pridem čez švicarsko mejo.

(Dalje pride.)

Iz naše organizacije.

Glasnik „Slov. kršč. soc. zveze“.

V nedeljo v Central! Kat. del. društvo iz Mirna bode predstavljalo v nedeljo dne 12. maja ob 5. uri popoldne v Centralu prelepo Sardenkovo dramatično igro v petih slikah »Mati svetega veselja«. Igra se je

igrala na raznih odrih z najlepšim uspehom, posebno na ljudskem odru v Ljubljani. Tudi v Mirnu se je že igrala v splošno zadovoljnost. Vsak, kdor jo je enkrat videl, želi jo videti v drugo. Ne bomo je natančneje popisovali, pridite si jo ogledat v Central! Vstopnina: sedeži I. II. III., —2 K; IV., V., VI. — 1.50 K; VII VIII. IX. 1 K ostali sedeži 60 v; stojišča 40 v.

»Dimež« v Št. Ferjanu. V nedeljo priredi katoliško bralno društvo v Št. Ferjanu »Dimeža«. Pred in po igri poje domači pevski zbor. Vabijo se domačini in okoličani da prihite gledati to lepo igro.

Zahvala. Odbor Slov. kršč. soc. zveze izreka najtoplejšo zahvalo predvsem slavni »Centralni posojilnici« za brezplačno prepustitev prostorov v Centralu, sl. kat.

del. društvu v Mirnu, da je izposodilo kuliše, gospe Kremžarjevi, gđc. Čehovi in Žnidaršičevi in ostalim gospodičnam in gospodom, ki so kakorsibodi sodelovali pri veselici pretečeno soboto in nedeljo.

Slov. kršč. soc. zveza kat. izobr. društvom! V letošnjem septembru se vrši na cesarskem Dunaju svetovni evharistični kongres. Tega velikega slavlja se posebno udeležijo avstrijski katoliki, da skažejo svoje globoko versko prepričanje in počaste veliko skrivnost katol. vere, sv. Evharistijo. Med Avstrijci ne smejo izostati Slovenci, ne smejo izostati naše katol. organizacije, ki naj pošljejo svoje odposlance na to manifestacijo. Zato naj pa naša društva v letošnji pomladi in poleti ne prirejajo preobilo veselice, ampak naj navajajo svoje člane k štedenju in naj agitirajo za udeležbo na evharističnem kongresu!

Odbor.

Novo društvo v Lokavcu. V Lokavcu se ustanovi v nedeljo 12. t. m. popoldne ob 3. »Kat. sl. izobraževalno društvo«, za katero je v občini dosti zanimanja, posebno od strani deklet. Pa tudi fantje ne bodo zaostali. Torej na svidenje!

Sela (Volče.) Vabilo k veselici, ki jo priredi kat. slov. izobraževalno društvo „Danica“ na Selih prihodnjo nedeljo 12. maja ob 4 in pol uri pop. s sledečim pozdravom: 1. Pozdrav. 2. Prisiljen stanje zaničevan, burka v 3 dejanjih, ženske vloge. 3. Obleka dela človeka, veseloigra v 2 dejanjih, možke vloge. 4. Gregorčič: Oj, prišla je znova v deželo pomlad, deklamacija. 5. Oh, ta Polona, burka v 2 dejanjih, ženske vloge. 6. Srečkanje. Vstopnina: za 1. sedež 1 K, za II. sedež 80 v, stojšča 40 v, za ude 30 v. K obilni udeležbi najuljudneje vabi odbor.

Hudajužna. „Kat. slov. izobr. dr. v Hudajužni“ je priredilo v nedeljo predavanje. Govoril je g. vikar Abram o verskih razmerah na Ruskem. Predavanje se bo nadaljevalo v nedeljo.

Grahovo. „Kat. slov. izobr. dr. na Grahovem“, Koritnici bo priredilo javno predavanje na dan Vnebohoda popoldne ob 3. uri.

Naša mladina.

Moč organizacije.

Iz Vel. Dola na Krasu smo dobili naslednji velezanimivi dopis: Danes se širi kakor kuga po tržaški okolici brezverski duh in nekrščansko življenje. Ni je več duhovnije, kjer bi fantje hodili vestno k sv. maši. Premnogo jih je tudi med možmi, ki nimajo nikake krščanske zavesti. Enako je bilo tudi v naši vasi. Ni ga bilo niti jednega odraslega vestnega mladeniča. Odkar pa smo pred letom ustanovili telovadni odsek Orel, ki šteje 17 udov, moramo v pohvalo teh fantov reči, da so bili dosedaj zgledni v lepem vedenju in obiskovanju cerkve. Niti k izob. društvu nismo mogli pritegniti popred mladeničev. Orli pa so redno obiskovali fantovske večere vsak teden dvakrat in vsa predavanja. Hvaležni moramo biti zato g. akademiku Mihaelu Zavadlavu, ki je mladeniče neumorno vzgajal. — Res ga ni plemenitejšega in bolj hvalevrednega, zaslužnega dela, kakor je vzgoja šoli odrasle mladine, pa tudi ne potrebnejšega in primernejšega sredstva za to kakor je telovadni odsek Orel. Zastonj in bob ob steno so vse bratovščine in vse pridige in družbe in društva za tako cerkvi odtujeno mladino kakor je tu na

Krasu. — Le fantje združeni v telovadnem odseku dobé zmisel za pravo, lepo življenje le taki so sprejemljivi za pouk. Organizacija Orel je res vzorna. Treba je le človeka, ki se sam v to vtopi in zna potem mladino učiti. Zdi se mi, da je za našo mladino ta organizacija rešilna deska za ohranitev vere. Cilji in vzori, ki jih goji Orel, morajo fanta povzdigniti iz močvirja, mu dati veselje za pobožnost.

Moško so tudi ravnali naši mladeniči, da so prošlo nedeljo, ko je tukajšnje liberalno društvo pripravilo ples — se podali vsi na poučni tečaj v Komen.

Enako moško so se vedle dekleta v Marijini družbi, tako da ni nobena se izneverila in zmenila za ples. Res hvalevredno je tudi od naših deklet, da so s pridnim čipkanjem to slabo letino obvarovale marsikatero družino dolgov. Sedaj pa so enako pridne na polju. Taki mladini vsa čast!

Sramota pa nekaterim materam šestoro, sedmero otrok, ki so pustile otroke brez varstva in šle zijala prodajat na ples, ali še celo se vrtele kakor nore. Čudno res, da jih ne obide sramota!

Podzveza Orlov. V nedeljo, 12. maja, se začno točno ob 10h predp. v telovadnici »Centrala« telovadne vaje za vaditeljski zbor. Odseki naj pošljejo vsaj po dva člana k tem neobhodno potrebnim vajam. Na zdar!

»Goriško okrožje Orla« bo imelo v nedeljo, 12. maja, točno ob 3h popoldne v prostorih »Kršč. soc. Zveze« svoj redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo dosedanega odbora. 2. Volitev novega odbora. 3. Slučajnosti. Vdeležba vseh članov je obvezna. Na zdar!

Fojana. — Prva veselica tukajšnje dekliške Marijine družbe se vrši v nedeljo 12. maja ob 4. uri popoldne s igrokazom: „Smrt Marije Device“ (posebne obleke in izvirna scenerija), in to ob vsakem vremenu v kritek za to prirejenem obširnem prostoru. Se pričakuje obilna vdeležba.

Šmarje. Godba naših Orlov vrlo napreduje. Po zimi so bile vaje teorije godbene umetnosti. Od 24. marca, ko so dobili godala katerih so težko pričakovali pa se pridno vadijo v godbi. Dvakrat na teden podučujeta dva učitelja godbe, skoraj vsaki večer pa se vrli mladeniči urijo v godbeni umetnosti. Do zdaj so se že naučili 7 komadov in sicer: Lepa naša domovina, Hej slovani, Cesarsko himno, Još Hrvatska, Orlovsko „bratom Orlom“ (Vodopivec), en Valček in eno Mazurko. Sedaj pride na vrsto: Po jezeru, Bodi zdrava, Otok bleški, Korčnica batujskih Orlov in potem druge med njimi za Moreško. Tako upajo da do sredi junija že z gotovostjo nastopiti morejo. Mladi mladi krščanski gremo naprej! in vedno naprej! Godba naj nam bo prava umetnost, ki blaži srce in služi v pošteno razvedrilo, ne pa za ples in pogubo plesalcev in godcev, ki godejo za ples.

„Slovenska Straža“.

Iz Št. Ferjana. Dne 19. maja po pop. službi božji bo občni zbor podružnice »Slovenske Straže«. Člani in članice, udeležite se ga polnoštevilno! Na straži za dom!

Delavski in socialni vestnik.

Prvi majnik. Iz Nabrežine: Po širokoustnem kričanju socialistov bi se morala vršiti dné 1. maja impozantna manifestacija socialistične ideje s procesijo do 1000 glav, a nesreča je hotela, da smo jih sešteli točno le 163 z godbo in šolsko mladino

vred. Vodstvo je imel v rokah znani kričavi Marizza, ki je srečno prilezel vsled svojega kričastva do polnega korita. Lanskega leta ga ni bilo nikjer videti. Zakaj? kaj ne Marizza, to so britki spomini. Miacice se vam tresejo pred korenjaškimi pestum Jankota z Drenja. Namen socialistične procesije, ki je imela svoj pohod iz Nabrežine v Šempolaj, se je popolnoma izjalovil. Cebelice so šle iskat medu, s katerim bi za prihodnjo zimo napolnile prazni panj, katera ga bi znova izpraznil kak Cidin. Toda, trezniljudje se ne dajo več loviti kot lahkoverni kalini. Nesreče ni bilo nobene, razun, da so se med seboj pošteno sklestili in prišli domov z razbitimi bucahi. — Prvi maj, rdeči in krvavi maj!

Kako se sramoti katoliška vera. Iz Nabrežine: Rdeči nageljni miso bili nikjer tako dragi kot 1. maja pri nabrežinskih socialistih, ki so jih prodajali po 50 v. komad. Nekaterim sodrugom se je zdelo preneumno, da bi kupovali nageljne, raje so izpili par kvartinov več, zato so jih pa rdeči njihovi bratci vrgli iz gostilne in izžvižgali. To je res svoboda! Takim bacom brez skrbi lahko pridiga duh Kopačev, ki je oživel v »kavi romani«, da imajo socialisti 72 bogov, njihovi prazniki so kamnolomi, in žuljeve roke njih Bog. — Radi bi pač videli, koliko žuljev ima Kopač. Vprašamo pa tudi c. kr. okr. glavarstvo v Sežani, ali se ne upa stopiti temu bogokletnežu na prste? Če se ne bo glavarstvo zganilo, da pristrize tej surovini predolgi jezik, potem bomo napeli druge strune. Katoliška vera je priznana od države, zato jo mora država braniti pred napadi in sramotenjem raznih Kopačev.

Dvojna mera pri bolniški blagajni. Iz Nabrežine: Delavec Mavrič je bil bolan. Bolniški red določa, da ne sme prestopiti noben bolnik pragu svoje hiše brez dovoljenja zdravnika. Toda Mavrič je imel v eni hiši stanovanje, v drugi pa hrano. In ko je šel Mavrič h kosilu, gre Marizza v njegovo stanovanje, kjer ga seveda ne najde. Takoj mu odvzame bolniško podporo. Delavec se pritoži v uradu nad storjeno krivico. Uradniki so odgovorili, da tu ima besedo razsodišče, katero je delavcu sporočilo kakor sledi:

Gosp. Franc Mavrič — Nabrežina. — Reševaje Vašo pritožbo z dné 13. t. m. se Vam sporoča, da se je v včerajšnji seji razsodišča enoglasno sklenilo, ne dati Vam podpore, ker Vas ni našel kontrolor doma, s čemur ste prekoračili obveznosti kot oboleli član.

Pečat bolniške blagajne in podpis nečitljiv.

Vprašamo to salomonsko razsodišče, zakaj ste dali podporo tistemu klesarju iz Šempolaja, ki je sicer res bolan, ali je vendar dné 1. maja hodil okoli in popival z rdečo klapo. Vi se bojite odgovoriti. Mi pa ne, zato vam povemo na vsa usta: Mavrič ni organiziran in ne podpira požrešnih troto, zato ga je zadelo maščevanje kontrolorjevo. Drugi delavec pa je socialist, in za take je Marizzevo oko popolnoma slepo, tudi če uganjajo ljudje še večje nepravilnosti. Da, pri bolniški blagajni je dvojna mera. Ubogi delavci, koliko časa boste še pod tem turškim jarmom?!

„Zlatorog“.

(Uprizorila S. K. S. Z. v Gorici dne 4. in 5. maja.)

O igri sami, ki je mestoma še precej nepopolna in tehnično nedovršena, ne moremo izgovoriti konečne sodbe, ker je nimamo pred seboj.*) — Večje važnosti pa kot igra sama je vprizoritev igre. To je že druga predstava, ki jo je dala letos S. K. S. Z. in nam pokazala precej skritih in še nerazvitih moči, na katere lahko stavi veliko upanje. — Ne maramo in ne moremo brezpogojno hvaliti, ker bi to stvari bolj škodovalo kot koristilo. Upoštevati je treba, da imamo pred sabo diletante brez vsake dramatične šole, brez posebne rutine, brez posebne deklamatorične in mimične vaje. — Na splošno je treba priznati, da je bila nedeljska predstava, (katera je v vsakem oziru preseгла sobotno) prav dobra, ako izvzamemo l. dejanje, ki je že samo na sebi premrtvo in se je še bolj mrtvo in mnogo pretiho igralo; pozneje je bilo več življenja. Pred vsemi igralci se je odlikovala mati Marina s svojo naravno in pristrčno igro; v dialogih je igrala mestoma naravno krasno, — v monologih se je poznalo pomanjkanje dramatične šole. Za svoja leta je bila premlada (po kostumu — izvzemši svatbo — in nemarkirana!) Anica se je mestoma n. pr. pred snubači iz Benetk odlikovala v mimični igri. Zal da je bila v deklamaciji nekoliko afektirana na nekaterih mestih in se ji ni posrečilo zadeti tona kmečkega dekleta. — Tudi frizura je nekoliko motila v začetku. — Tone Spik je bil fest fant, vreden Anične ljubezni; v energičnih momentih se je bolj odlikoval kakor v nežnih; deklamacija je bila premalo tekoča in gladka; mimika dobra. Grof je bil vse-skozi pretih in premrtv. — Po igri in po maski je bil popolen Nemeč-aristokrat brez vsake italijanske poteze. — Rikardo je igral dobro; bil je med najboljšimi, le žal, da je včasih v deklamaciji disoniral dialektičen naglas. Motu pa, kateri je tudi prav dobro igral, se je podal domači izgovor. Druge vloge so manjše in so bile tudi vse več ali manj srečno rešene; — le stari pastir s pripovedovanjem o Zlatorogu ni dobro rešil vloge. — Petje je bilo dobro, le mestoma prepočasno (n. pr. »Lovska«) — kakor mi je potožil strokovnjak V. Vodopivec.

Nekatere maske (n. pr. lovcev, Rikardota, Benečanov) so bile dobre. Kostumi lepi; trije Benečani so bili prefantastično oblečeni. Trentarice so bile jako ljubke.

Režija cele igre je bila dobra; memoriranje dobro; scenerija v izpremembi na koncu slabá; — le bolj hitro naj bi se vršile vse izpremembe na odru; — to bi šlo pri provizoričnem odru pa le, če ima vsak mož svoj kos scenerije v oskrbi. Na koncu se je Anica nekaterim skrila za suflerjev zaboj in vendar so želeli vsi videti celo igro.

S. K. S. Z. pa kličemo: »Naprej!«

Venceslav Belè.

*) Opomba uredništva: Zaradi nedostatnega odra je moral režiser izvirnik marsikje izpremeniti in celo izpustiti eno dejanje, vršeče se ob triglávskem jezeru, kar je seveda igri v kvar.

Novice.

Za upravitelja dekanije Devin je imenovan vlč. g. Angelj Č a r g o, kurat v Nabrežini.

Inštalacija novega župnika v Volčan. Volče: Hvala Bogu, že imamo Volčani svojega novega dušnega pastirja v osebi preč. g. Alojzija Matelice. Dne 29. aprila je prišel k nam. Spremila sta ga ob volčanski meji preč. g. Andrej Strekelj kot dotedanji župni upravitelj in pa g. župan Franc Podreka. Pri vходу v vas je pričakoval novega g. župnika pod krasno ozaljšanim slavolokom ves občinski zastop, šolska mladina in njeni predstojniki in veliko drugih ljudi. Tu mu je predstavil vse preč. g. Andr. Strekelj po kratkem, a jedrnatem nagovoru. Šolska deklica je podarila novemu g. župniku krasen šopek svežih cvetlic. Nato se je vršil sprevod v cerkev, kjer je novi dušni pastir dal prvi blagoslov. Še lepši in veselejši dan je bil v nedeljo, ko je bil novi g. župnik slovesno inštaliran po preč. g. monsig. Jož. Kragelj, dekanu v Tolminu ob navzočnosti visokorodnega g. barona Baum in druge gospode. Vesel je bil ta dan za vse Volčane, saj smo dobili dušnega pastirja, kakoršnega smo si želeli, da nas bo vodil po pravi poti s krepko in vstrajno roko. Novemu preč. g. župniku želimo, naj ga Vsemogočni Bog ohrani veliko, veliko let kot dušnega pastirja v naši fari.

Naše stališče. »Gorica« in »Primorski List« ponatiskujeta, kar smo lani pisali o prireditvi »Šolsko-domskih« otrok in grajali, da šolski otroci vprizarjajo plesne igre. **Dotična igra obstoja iz petja, ki opeva, spremelja in povečuje ples.** Ta dva lista pa hudomušno pričakujeta, kako stališče zavzame naš »Novi Čas« napram okolnosti, da se je v igri »Zlatorog«, ki ga je »Slov. kršč. soc. zveza« dala proizvajati prejšnjo soboto in prejšnjo nedeljo, pri kmečki svatbi markirala po enem paru plesna zabava na nevestinem domu. No, da izrazimo najprej stališče »Novega Časa«, ki je do sedaj vedno **najbolj dosledno in najbolj odločno povdarjal**, da je treba plesno razvado povsod, toraj tudi pri domačih kmečkih svadbah, iztrebiti, tedaj prav odkrito priznavamo, da bi bilo najbolje, če bi se bil oni prizor v »Zlatorogu« izpustil ter nadomestil z drugim. To je naše mnenje! Prosimo le, da bi je tudi »Gorica« in »Primorski List« sprejela vedno za svoje!

Drugo pa, kar hočemo v ti točki povdariti, je to, da n i r e s kar pišeta »Gorica« in »Primorski List«, da se je v igri »Zlatorog« pri omenjenem prizoru »na odru vrtela in plesala nedolžna mladina obojega spola.« Kdor to čita, nehote misli: tu so kar cele vrste plesale polko, valčke itd. Ne vemo, iz kakega postranskega namena se je ta neresnica spustila med svet. **Kajti v zadevnem prizoru se je izmed okroglo 30 svatov le en par dvakrat zavrtel**, da je plesno zabavo pri svatovski označil. O kakem plesu torej niti govora ne more biti. Vse drugo je bilo lani pri veselici šolskih otrok, kjer so plesali otroci in peli celo

igro! — V igri »Zlatorog« se toraj plesna zabava ne povečuje, ne priporoča, ampak le prizor se tam predstavlja iz zasebnega življenja na kmetijh.

Kakor pa je »Slov. kršč. zveza« dolsej po svojih močeh vse storila, da se taki prizori v življenju sploh omeje, in je v tem pogledu posebno gledé javnih plesov že mnogo dosegla, tako hoče navzlic vsemu šikaniranju v tem oziru tudi naprej delovati. Kajti to že vidimo, naj delamo dobro tu, naj delamo dobro tam, nekaterim to ni prav.

Smrtna kosa. V soboto je umrl v Gorici vpokojeni kurat č. g. Tomaž Rutar, star 68 let. Služboval je v Gor. Tribuši, Lokovcu, Desklah, Šempolaju in v St. Ferjanu. V pokoju je bil le par let. Svoje malo premoženje je zapustil dobrodelnim zavodom. Pogreb je bil v ponedeljek, R. i. p.!

V noči od torika na sredo je umrla v Gorici gospa A. Suttner v starosti 56 let. Pokojnica je bila prava mati revežev, ki so pri njej vedno dobili pomoči in podpirala je tudi slovenska krščanska društva. Obbolela je nagloma, prenesli so jo v tork v bolnišnico, kjer so jo zvečer operirali; a zaman. V sredo ob 1h zjutraj je izdihnila. Pokopali so jo včeraj. Bog ji daj plačilo za vse dobre! Počiva naj v miru! Družini naše sožalje!

Pravico javnosti je zadobil kakor druga leta tudi za tekoče šolsko leto dekliški licej v zavodu čč. šolskih sester De Notre Dame v Gorici. Licej šteje sedaj že pet razredov. Prihodnje šolsko leto, ko se razširi še na šesti razred, postane popoln.

Naročnike, ki preminjajo naslove vsled preseljevanja iz enega kraja v drugi, prosimo naj pri premembi naslova natančno povedo naslov, pod katerim so doslej dobivali list. Nekateri kar pišejo: »Moj list mi pošljite sem in sem.« Sedaj pa išči, kam je doslej dobival list, posebno, ker je toliko enakih imen. Zato naznanjamo, da se ne bomo ozirali na premembe naslovov, če ne bo dotičnik povedal svojega dosedanjega naslova. Prosimo radi reda, da naročniki to upoštevajo.

Izlet na sv. Goro in v Gorico so priredili prejšnji torék in sredo višjegimnazijci škofijskega gimnazija v St. Vidu nad Ljubljano. Škoda da jim je sredo zjutraj vreme nagajalo. Bi bili nesli s seboj neprimerno boljši vtis od naše solnčne Gorice, ki je posebno sedaj, kakor sije nanjo jasno pomladansko nebo, kar naravnost lepa!

Župan v Erzelju. Na Erzelju so v soboto izvolili novega župana v osebi g. Jožefa Kobala iz Lenivca. Novi župan, ki je navdušen pristaš S. L. S., je tudi predsednik krajnega šolskega sveta. Novega župana in starešinstvo čaka mnogo dela z občinskimi računi.

Mladenič za »Novi Čas«. Mladenič iz Rihemberga nam piše: »Dragi »Novi čas«! Ni ga časopisa, ki bi mi bolj dopadel, kakor ti. Zato te rad imam, rad čitam, ker si se mi tako priljubil, da ko te denem iz rok, se mi pred očmi kažejo tvoje lepe črke. Le tako nas v teh težkih časih razveseljuj in razvedruj naše glave! Zato Ti v kratkem pošljem za letošnjo naročnino

namesto tri, štiri krome. Pa nič me ne hvali po imenu! Naprej! Nazdar! (Mladeniču hvala za naklonjenost! Delajmo vzajemno naprej Ured.)

Občinsko starešinstvo v Št. Ferjanu je imelo v torek zjutraj prvo sejo. Sv. maše se ni udeležil le eden starešina, ki je med tem rajše opazoval okinčani občinski dom. Sicer pa je bil ta mož precej potreben svežega zraku in je bilo njegovemu stanu prav primerno, da ga je med cerkvenim opravilom srkal. — S. L. S. ima v starešinstvu dobre zastopnike, to je pokazala prva seja. Disciplina in solidarnost je nasprotnikom brezdvomno imponirala. Naši so pokazali, da umejo voditi spretno in pametno občinske posle. Vsa čast njim in našemu vrlemu g. županu, ki je že s prvim nastopom pokazal, da je mož na mestu.

Kako so se razdeljevale podpore. — Iz Anhovega nam pišejo somišljeniki: Od vladne podpore zoper bedo je naša občina dobila 2970 kron. G. župan Kristijan Velušček je polovico te podpore določil za pot Debenje-Zelinje, drugo polovico pa za vaško pot Goljevica-Ložice. To bi bil moral g. župan storiti v sporazumu z obč. zastopniki. Tega pa ni storil, kar ni prav! Vendar pa nimamo nič proti temu, da se je polovica podpore določila za pot Debenje - Zelinje. Glede druge poti pa smo nasprotni. Ze pred 2 leti je obč. zastopnik sklenil graditi omenjeno pot; toda oglasilo se je nad 100 davkoplačevalcev z rekurzom na dež. zbor, ki še doslej ni rešen. Tudi sedaj je ljudstvo ogorčeno, da se cela glavna polovica podpore izdaja samovoljno za pot, od katere ima korist le kakih 10 posestnikov. Podpore, ki so jo izposlovali naši poslanci, dobe po večini liberalci. To ne gre in ne gre tudi, da bi se podpora razdeljevala tako samovoljno brez vednosti obč. zastopnikov in davkoplačevalcev.

Z enako mero! Somišljenik, ki je bil navzoč pri »Zlatorogu«, nam piše: Obsojal sem strogo in popolnoma »objektivno« kritiko o tej predstavi, ki sem jo bral v »Gorici«. Pričakujem, da bo »dobrohotni« kritik z istim merilom meril tudi druge prireditve v mestu in drugod, n. pr. v Sovodnjah.

O laških ogleduhih, ki so jih baje prišli v Boh. Bistrici, pišejo listi. To vse je pretirano. Kaj naj delajo sedaj vohuni v Bistrici? Saj so imeli dovolj prilike, ko so železnico gradili. Takrat smo jih sami plačevali zato.

Posestvo na meji na prodaj. V narodno zelo ogroženem trgu nekje ob slovenski narodni meji je na prodaj večje posestvo pod zelo ugodnimi pogoji. To posestvo obstoji iz lepe pritlične hiše, v kateri se lahko radi velikih in primernih prostorov otvori tudi gostilna, iz mlina z velikim prometom, žage ter stop. Cena za vse skupaj znaša krog 100.000 K, od katerih pa bo potreba v gotovini izplačati k večjemu 20—30.000 K, ostala kupnina pa ostane vknjižena. Za slovensko stvar bo velikanskega pomena, ako pride to posestvo v narodne roke. Pojasnila daje »Slovenska Straža« v Ljubljani.

»Pri božji martri«. Iz Podgore: Tam na podgorski meji, kjer se križajo poti za v Podgoro in Ločnik, stoji sredi križišča znamenje, kateremu pravijo Podgorci že od nekdanj »pri božji martri«. Ko zagledaš to znamenje od daleč, pohitiš, da si ogledaš ta spomenik bolj od blizu. A kako si razočaran, ko prideš blizu! Od daleč se ti je zdelo, da boš videl kaj posebnega, a nazadnje stoji pred teboj razvalina. Znamenje je zidano na tri kote in ima torej tri strani; v vsaki strani bi imela biti naslikana kaka sveta podoba. Pa če pogledaš v prvo stran, ne vidiš nič; če pogledaš v drugo stran, ne vidiš nič; če pogledaš v tretjo stran, ne vidiš nič. Z ob časa je ogledal to znamenje že na vseh koncih in krajih, omet je odpadel, streha je raztrgana in visi — in tako stoji to znamenje bridko in žalostno prav na sredi poti.

Zakaj opisujemo to? Kaj hočemo s tem reči? To znamenje je prava podoba liberalnega človeka. Od daleč se kaže, da je krščanski, od daleč se zdi, da se v njem še najdejo znamenja vere; a ko si takega liberalca ogledaš bolj od blizu, potem spoznaš, da si se zmotil. Obrni ga kakor hočeš, oglej si ga dobro od vseh strani, v njem ne boš našel več žive vere. Od daleč pač kaže, da je še vera v njem, kakor tisto znamenje »pri božji martri«, ko si ga pa ogledaš od blizu, ni na njem nič in zopet nič in še enkrat nič. Resnično, to znamenje je najboljša podoba liberalnega človeka in liberalne stranke!

Škoda bi bilo, če bi se tisto znamenje podrlo, in škoda bi tudi bilo, če bi se tisto znamenje popravilo, ker je zelo poučno in je v Podgori popolnoma na svojem mestu. Samo od znotraj, kjer še kaj ometa, naj bi se na vse tri strani zapisalo z ogljem, da tako so razpadali v Podgori verski spomeniki pod 40 letnim županovanjem Antona Klančiča.

Važen sklep županstva. Županstvo v Štjaku je sklenilo, kaznovati z globo 10 K vsakogar, ki bi med službo Božjo postopal in brez vzroka postajal zunaj cerkve. — Pameten sklep!

Zopet ponesrečena tombola. Iz Vrtojbe: Kolesarji v Vrtojbi so priredili v nedeljo 5. maja javen ples s tombolo. Cel teden so tombolali in listke ponujali, tako da so iz vseh krajev ljudstvo skupaj zvalili. Reklo se je, da prične tombola ob 5. uri, a ti mladeniči so rajši plesali do 6 in pol zvečer. Ljudstvo je vse nestrpno čakalo in žvižgalo: tombola ven! Kar naenkrat zatrebi: tombola se ne vrši; »Kdor hoče, naj pride jutri po denar!« Vse je skakalo in vpilo rekoč: »Škandal občini, ki ima take ljudi, ki ima ljudstvo za norca.« Ljudstvo je bilo silno ogorčeno, da je tombolarje stražil domači redar. Tombolare niso hoteli izvršiti, ker menda niso toliko kartel prodali, da bi izplačali tombolo. Ljudstvo je izreklo, da ne pride več v Vrtojbo na take slavnosti. Izgovarjajo se, da je bil dež, a dež je prišel šele okoli 7 in pol, ki nam je več prinesel nego tombola in ples. Še nekaj par gospodičev v društvih: pripravite rajši še mladini kaj koristnega! Ne vlečite ljudstva s tombolo za nos, s plesi pa ne vlečite mladine v pogubo. **Mlada kost.**

Radi boleznimi otrok. Otroški vrtec v Nabrežini je vže dlje časa zaprt zaradi oslovskega kašlja.

Biljenski liberalci so ustanovili podružnico družbe sv. Cirila in Metoda. Zanimanja za njo pa so Biljenci pokazali jako malo. Zato hočejo liberalci Biljence privabiti v podružnico z javnim plesom. Žalostna taka stranka, ki vabi na ples ljudi z imeni svetnikov, na katere niti ne veruje. Taka barka ima veliko luknjo.

Napad na cesti. V Rupih pri Mirnu so v petek t. m. zvečer na cesti napadli s kamenjem mladeniča Karola Leštan iz Mirna, ki je mirno šel mimo. Razklali so mu ustnico, izbili dva zoba, ter ga na več krajih telesa poškodovali. Bili so to mladi sinovi rupenskih nekaterih naprednjakov, ki so s tem pokazali, kakor dobro so vzgojeni. Zdej je stvar v preiskavi.

Slovenski grob na Češkem. V vasi Libšic, župnija Stari Knin, na Češkem je dne 10. aprila v zlatem rudniku v globočini 45 m. ubilo mladeniča Martina Flander v starosti 30 let. Doma je bil nesrečni mladenič iz Dol. Novakov št. 27 pri Cerknem. Kakor piše g. župnik iz Starega Knina, je bil priden delavec in dober kristjan. Počivaj v miru v češki zemlji!

Pes je ogrizel. V pondeljek je neki pes iz Gojač na Vipavskem ogrizel v Selu malega dečka po obrazu. Ker je pa razglašen pasji kontumac za goriški sodni okraj, se je brž mislilo, da je to oni stekel pes. Izkazalo se je pa, da pes ni bil stekel. Sicer je malemu psičku nekdo iz Sela končal življenje.

Letina na Vipavskem. Trta kaže dobro, zaroda je mnogo. Na črešnjah so napravili črvi obilo škode. Krompirja, kakor kaže, bo malo. Seno tudi počasi raste, ker je bilo v zadnjem času hladno in suho vreme.

Vreme na Vipavskem. Z Vipavskega kota nam pišejo: Bilo je že precej suho pri nas povsod. Toda v noči od nedelje na ponedeljek je Bog dal blagodejnega dežja. Vse je oživelo. Bojimo se za krompir, da ga ni zamorila suša.

Sumljiv človek je 30. aprila zvečer ob 9h prišel v župnišče v Branici. Ker je bil zelo sumljivega obnašanja, so ga postavili pred vrata, kjer je začel tresti oleandre, hoteč jih polomiti. Ko so ga tudi od tu spravili proč, je zlobnež šel razbijat na cerkvena vrata. To pa je bilo gospodu kuratu preveč ter je hudobneža prav na krepek način zapodil proč.

Tatovi na delu. Na sejmu v Sežani so neznan tatje ukradli nekemu kmetu 3800 kron. Pozor kmetje!

Velika nesreča je zadela našega somišljenika Štef. Furlana, gostilničarja v Mančah pri Vipavi. Ženi njegovi je zopet otemnel um in v tem stanju je skočila z gorenjih delov hiše na tla in se močno poškodovala. Že pred leti je bila v ljubljanski bolnišnici operirana.

Plesna norost na Krasu. V nedeljo so na Krasu plesali kar na treh krajih, in sicer v Vel. dolu, Skopem in Štanjelu. Na eni strani prositi za podporo, na drugi pa denar proč metati, kako gre to skupaj? Pa

liberalcem to ni nič mari! Na ples v Štanjel se je peljalo tudi nekaj gospodičen iz Gabrij. Ko so se v ponedeljek zjutraj vračale domov, so se prevrnile v grapo.

Vprašanje. Iz Gabrij na Vipavskem prasujejo z ozirom na dopis v liberalnih listih, naj dopisnik rajši pove, kako se je razdelila turšica, ki je bila poslana v podporo revnemu ljudstvu.

Velike povodnji imajo na Tirolskem. Bati se je najhujšega.

Na čuden način rešen. Amerikanska družina Cornel G. Amans, obstoječa iz obeh zakoncev, sinčka in matere soproge, je vsled malenkostnega slučaja odšla smrti v morju. Amerikanci so se odpeljali iz hotela v Southamptonu k luki, da bi se ukrcali na »Titanika«. Kočijaž pa je namesto »White Star Line« razumel »Red Star Line« ter je odpeljal potnike na pomol, kjer je bil zasidran parnik omenjene družbe. Ko so zapazili pomoto, je bilo že prepozno, da bi dospeli na »Titanik«, ki se je nahajal na drugem koncu luke. Poleg tega je pa nastala še precejšnja zamuda, ker so nosači z voza že zložili med tem vso prtljago in so jo morali zopet nalagati nazaj. Ko so dospeli na mesto, kjer je bil zasidran »Titanik« je ogromni parnik že plul iz pristanišča. Družina je morala ostati v Southamptonu, vsled česar je bil mr. Amans zelo razjarjen. Zahteval je od lastnika hotela odškodnino in je grozil s tožbo, kočijaž pa je bil odpuščen. Ko pa je par dni pozneje dospela vest o grozni katastrofi, je spoznal mr. Amans v kočijažu svojega rešitelja. Sprejel ga je v svojo službo, bogato nagradil ter se zavezal skrbeti zanj celo življenje.

Hitro potolažena vdova. Vdova milijonarja Astorja, ki je utonil na »Titaniku«, se je že zaročila. No, njena milijonarska žalost ni bila dolga.

Rešeni Slovenec na parniku „Titanik“.

Na parniku »Titanik« se je nahajalo več Slovencev, med njimi Franc Korun iz Kranja ter njegova 5 letna hčerka. Korun se je vračal nazaj v Ameriko, kjer ima ženo, z njim je šel njegov svak Mrkun. Korun pripoveduje o nesreči tako-le: Ukrcali smo se na »Titanik« dne 10. aprila v Cherbourg. Kar mi je omeniti o parniku samem, moram povedati, da z drugimi parniki v II. razredu ni mogoče bolj ugodno ter udobno potovati, kakor smo mi v III. Za vse je bilo kar najboljšje preskrbljeno. V usodni noči sem ob času nesreče spal. Sunk me ni vzbudil, pač pa nastala zmešnjava na krovu. Zdelo se mi je, da se je moralo nekaj pripetiti, in zato sem se oblekel in odšel gori. Tam so mi povedali na tozadevito vprašanje, da je ladja nekam zadela, in da moramo vsi utoniti. Tega nisem verjel, kakor tudi nikdo drugi ne. Vsi smo bili trdno prepričani, da se orjaškemu parniku ne more nič zgoditi. Ko sem se pa spodaj na lastne oči prepričal, da je led predril stranice, in da prihaja voda notri, sem odšel v svojo kabino po hčer in svaka.

Ko pridemo na gornji krov I. razreda, mi nek mornar iztrga otroka in nese v rešilni čoln. Tudi jaz stopim za njim, a so me hoteli zadržati. Na to pa primem hčer in pravim, da se ne pustim ločiti od nje. Mogoče bi me vendar iztirali iz čolna, da me ni rešil nek mornar, ki je imel večkrat opravka v moji kabini, in kateremu sem časih postregel s pristnim domačim brinjevcem. Rekel je namreč drugim, naj me pustijo, in tako se je zgodilo. Svaka so pa zrinili proč, in takrat sem ga zadnjič videl. V rešilnem čolnu sem bil jaz razun mornarjev edini možki. Pritro so nas odveslali od potaplajočega parnika. Kmalu zatem, ko se ozrem nazaj, je nastala na parniku strahovita razstrelba. Ladja je stala skoraj navpik s prvim koncem, nato je parkrat pocilo, in vse je izginilo v vodi. Nikdar ne pozabim strasnega kričanja, ki je nastalo. Rešem v čolnih so bili nekaj časa vsi prevzeti groze. Nato pa so nastali prizori, katerih ni mogoče ne dopovedati, ne napisati. Neizbrisno mi ostanejo v spominu! Morje je bilo popolnoma mirno in gladko. V najhujem mrazu smo vozili 4inpol ure, dokler nismo proti jutru opazili parnika »Carpathia«. Rešilci so bili mnenja, da smo napol mrtvi. Zavili so nas v odeje, nam dali okrepčajočih pijač in vsega, kar smo hoteli. V New Yorku so nas naložili na avtomobile in odpeljali v razne bolnišnice. Kar nas je bilo katoličanov, smo prišli v St. Vincent bolnišnico. Tam so nam istotako dobro stregli, da bolj sploh ne bi mogli. Dobil sem takoj obleko, 25 dolarjev v gotovini in vozni listek v Galesburg in v soboto še eno obleko. — Rešeni rojak kar ni mogel prehvaliti gostoljubnosti, katero je zavžil, ko je došel v New York. Nad 4-urna blodnja po morju v rešilnem čolnu ni škodovala. Tudi njegova mala hčer Ana je zdrava. Karun je imel v obleki, v kateri se je rešil, 700 dolarjev v gotovini. Ta denar je tedaj rešen, njegova prtljaga pa se je seveda potopila s parnikom vred. Na vprašanje, če je videl, ako so streljali častniki na moše, ki so s silo hoteli priti v rešilne čolne, je odgovoril, da ne. Pač pa je slišal strele iz samokresa, a je menil, da so kakšna znamenja. Povedal je nadalje, da so zapazili s parnika ledene gore že v soboto, a se zanje ni nikdo zmenil. — Koližija se je pripetila po ladijskem času nekako ob 11. uri. Njegova ura je kazala po evropskem času polštirih zjutraj. Po koližiji je bilo nekaj časa na krovu parnika vse mirno. Šele potem, ko so spoznali potniki resno nevarnost, je nastala velika zmešnjava. Ljudje so kričali in molili, da bi pa godba igrala žalostinke ni slišal. Slišal pa je še dve uri potem, ko se je ladja že potopila, kričanje potnikov, ki so si nadeli rešilne pasove in plavalji po ledenomrzli vodi. Toda pomagati jim ni bilo mogoče! — Ko se je parnik potopil, je bil čoln oddaljen od njega kaka dva lučaja. Kakor že omenjeno, je bil razun mornarjev v rešilnem čolnu on edini možki; vsega skupaj je bilo notri okoli 50 oseb; za silo bi bilo mogoče še spraviti par ljudi vanj. Rešeni rojak je odpotoval v Galesburg k svoji obitelji.

Na »Titaniku« ponesrečeni Slovenec Merkun, je doma iz Srednje Bele na Go-

renjskem. Siromak se je ukrcal dne 10. aprila v Cherbourg na nesrečni parnik, v upanju, da si opomore v obljubljeni deželi. Ni mu bilo dano, da bi jo sploh videl. V stari domovini zapušča ženo in pet otrok, od katerih je najstarejši šele sedem let star.

Orli!

Blago in vse druge
potrebščine za orlovske
kroje dobite v trgovini

Teod. Hribar

v Gorici

GOSPOSKA ul. št. 6.

Iz Trsta in Istre.

Dolina: Vabimo vse somišljenike k predavanju in k občnem zboru »Slovenske Straže« ki se vrši v nedeljo 12. t. m. takoj po blagoslovu v prostorih S. K. I. Dr. K obilni udeležbi ne samo mož, ampak tudi deklet, ženâ in fantov, vabi odbor!

Sv. Križ pri Trstu. Prvi maj je tu potekel precej mirno. V celi vasi so vihrale 2 ali 3 rdeče zastave. Pri sprevedu je dopisnik »Zarje« naštel trikrat več sodrugov, kakor jih je bilo v resnici. Nek hudomušnej je nalašč štel in naštel le 26 parov in še teh je šlo vsaj tretjino iz strahu pred globo in šikaniranjem. — Z a c e r k v e n i s h o d. Najdenja sv. križa je prišel č. g. Janez Kalan, urednik »Bogoljuba« in imel 5 krasnih poljudnih govor, ki so vsestransko ugajali. — U m i r a j o č e m u J u r a, umetno daljšajo življenje tudi nekateri dopisniki iz Sv. Križa z neumnimi lažmi. Med drugim očitajo tukajšnjemu župniku, da je v cerkvi ostro napadal ples družva »Skale«, k plesu socialistov je pa molčal. Socialisti pa spet pišejo v »Zarji«, da je župnik cel teden pridigal proti veselici socialistov. Kdo ima prav? Župnik ni imenoval ne socialistov, ne narodnjakarjev, ampak povedal, da se verniki po vesti ne smejo udeležiti plesa v cerkveno prepovedanem času, ki traja do vštete bele nedelje, naj ga priredi katerasibode stranka. — T o r a j »L e g a« res napravi ples pri nas. Priporočamo našim zavednim Križanom, naj ohranijo mirno kri. Če hočejo Lahi sami med seboj se pozabavati, prosto jim Slovenski Križani nimajo tam ničesar iskati. Hvaležnosti za potujčevanje dece nismo

dolžni nikomur. Če so Italijani ponosni na svojo narodnost, smo ponosni tudi mi na svojo; zato ponosno odklanjamo vsako vsiljevanje italijanske kulture.

Mačkolicje. Veselica našega kat. slov. izobr. društva, ki se je vršila 5. t. m. se je prav dobro obnesla. Na programu je bilo petje, igre, deklamacije in srečkanje. občinstva je bilo polno, ki je bilo z vsporedom zadovoljno. Samo en govor smo pogrešali, ker ni bilo govornika. Odbor se zahvaljuje iskreno najprej igralcem domačim in iz Dobne za sodelovanje, domačim pevkam, ki so sodelovale pri petju, Marijnim družabnicam iz Ospa, Gabrovice, Prebenega in Doline za tako obilno udeležbo, članom bratskega društva v Dolini, ki so prišli v obilnem številu in stem pokazali, da so to samo sanje, kar so trobili nekateri, da je po smrti predsednika konec društva. Slednjič hvala vsem, ki so pripomogli, da je prireditev tako lepo uspela. Z Bogom za narod!

Sv. Ivan pri Trstu. Prihodnjo nedeljo 12. t. m. bodo zjutraj imele deklice tuk. slov. ljudske šole 70 po številu prvo sv. obhajilo, pop. pa ponovi »Mar. družba« istim na čast in veselje, žaloigro »Vestalka« v petih dejanjih. Začetek ob 5, uri pop. na sporedu je še petje »Venček narodnih pesmi.« Trospev »Lilija« in srečkanje za dobitke. Toliko na znanje tistim, kateri niso še videli igre, ali bi jo želeli še videti, ker je res krasna, in jako podučljiva za žensko mladino. Samo, kdor želi priti na »veselico«, naj skrbi, da pride pravočasno da ne moti predstave. K obilni udeležbi vabi in obenem se tudi lepo priporoča dobrosrčnosti udeležnikov za kaki milodar - ker ima družba dosti troškov — preudarno Predstojništvo.

Generalni štrajk se je v sredo začel v Pulju radi odpuščenih uslužbencev tramvaja. Bili so sinoči veliki nemiri v Pulju.

Krmar Milanovič. Povest. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. Cena 1 K 40 vin., vez. 2 K 20 vin. — Naša povest »Krmar Milanovič« nam opisuje življenje na morju ter potop velike ladje. Le malo ljudi si more rešiti golo življenje v malem čolničku, s katerim se igrajo morski valovi kot z orehovo lupino. Sredi brezdnih, neizmernih vodnih množin trapi ljudi, ki so se oteli v čolničku, neznozna žela, in slednjič pomrlo vsi od žeje in drugega trpljenja le junaški krmar Milanovič ima v sebi še malce življenja. Nezvestnega ga najde po dolgem času mimo plujoča trgovska ladja, ki ga vzame na svoj krov, kjer počasi okreva. Vendar mu je pa prestano grozno trpljenje povsem zatemnilo spomin tako, da se ne more nič več spominjati, kdo je in odkod je. Tudi na svojo ljubljeno ženko in drago hčerko, kateri je pustil doma, popolnoma pozabi. Nekaj let preživi tako v Avstraliji, kamor se je pripeljal s trgovsko ladjo, ki ga je rešila smrti. Po mnogih čudnih dogodljajih slednjič slučajno pride zopet na Slovensko, kjer se mu počasi začne vračati spomin in kjer končno zopet najde svojega otroka in ženo, katera se je pa med tem

v prepričanju, da je njen ljubljeni mož mrtev, v drugič poročila, hoteč s tem hčerko rešiti preteče bede. Povest je jako zanimiva, da je čitatelj ne bo mogel položiti iz rok, predno je ne bo popolnoma prečital. Zato jo vsem najtopleje priporočamo.

Hiša na prodaj je v najlepši vasi Vipavske doline. — Primerna za vsako obrt ali kmetijo. Poleg hiše vrt, ki meri nad 700 m z zimsko gređico. Na lepem a vzgled vse. — Več pove upravništvo »Novega Časa«.

Čevlji za birmance in botre

barvani in črni najraznovrstnejših krojev in kož, ličnega dela, in najboljšega blaga, ter trpežni čevlji za delo, se dobe po nizkih cenah v prodajalnah

»Čevljarske zadruge v Mirnu«
v Gorici na Starem trgu št. 1.

V Trstu Barriera vecchia 38, Via dei Rettori 1. — V Splitu ul. Staroga suda.

V zalogah vedno sveže blago.

Alojzij Wittek

Sv. Lucija ob Soči.

Priporoča, p. n. na novo urejeno delavnico v kateri bodem od sedaj, v naprej prodajal izgotovljene obleke, kakor hlače, srajce, sp. hlače, brisalke itd. itd.

Domač izdelek. Blago prve vrste,

Naročajte „NOVI ČAS“!

PETER LUKMAN,

krojač v Gorici

Križna ulica št. 8 (Via della Croce) priporoča

slavnemu občinstvu iz mesta in dežele svojo

krojaško delavnico
Točna postrežba. Cene zmerne.

MIZARSTVO

odlikovano z električnim mehničnim obratom

ANT. ČERNIGOJ

GORICA TRZAŠKA CESTA št. 18.

Izdeluje: Cerkvene oprave oprave klopi, spovednice, klečalnike. — — — Stavbena dela okna, vrata, podovi. — Zaloga pohištva omare, mize, postenje, stolice, okvirje, blazine in šuste. — — — Zaloga: Strugorških in rezbarskih izdelkov. — — —

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. I. Eržen

GORICA

Jos. Verdi tekališče št. 37

Umetne zobe, zlato zobovje, zlate krone zlate mostove, zobe na kaučukove plošče uravnavanje krivo stoječih zob. Plombe vsake vrste. 19

Ordinira v svojem ateljeju

od 9. ure dop. do 5. ure pop. št. 20

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji
kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

ZAHVALA.

Vsem, ki so izkazali na katerikoli način zadnjo čast pokojnemu preč. gosp.

TOMAŽU RUTAR,

kuratu v pokoju

zlasti čč. duhovnim sobratom, ki so se udeležili pogreba v tako obilnem številu, blag. gosp. dr. Em. Gresiču, ki se je pri bolniku neumorno trudil, in vsem drugim, ki so spremili pokojnika k večnemu počitku, bodi izrečena v imenu prijateljev in sorodnikov pokojnika najsrčnejša zahvala.

V Gorici, dne 7. maja 1912.

Ivan Kokošar,
mestni župnik.

JAKOB ŠULIGOJ,

URAR

c. kr. državnih železnic

GORICA

GOSPOSKA ULICA ŠTEV. 25

priporoča raznovrstna

birmanska

darila,

zlate in srebrne predmete.

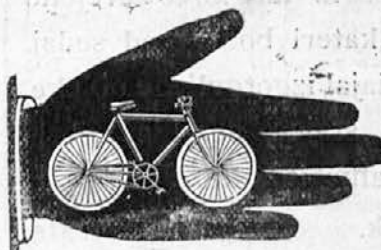
Ignac Šuligoj

Sv.

Lucija

ob

Soči

priporoča najboljše ure, šivalne stroje in najznamenitejših tvornic kolesa „Puch“. — Vse po najnižjih tvorniških cenah. Sprejema tudi popravila. Večletna garancija za nove in popravljene predmete.

Cene

konkurenčne!

Papir,

tiskovine, nabožne

knjige.

Devocionalije.

Prodajalna

„Katoliškega tiskovnega društva v Gorici“

Zdaj še: Semeniška ulica št. 10.

Postrežba točna!

Pisarniške potrebščine,

— trgovske knjige —

muzikalije.